

Dyrektor Jadwiga Olczakowa

Teresa Gaworczyk

JADWIGA OLCZAKOWA – DYREKTOR BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ UMCS W LATACH 1984–1991

Urodziła się na Wołyniu. W 1944 r., dzieląc losy licznej rzeszy „kresowiaków”, których okoliczności zmusiły do opuszczenia ziemi rodzinnej, osiedliła się z rodzicami i siostrą w Lublinie. Tu ukończyła szkołę średnią i studia z zakresu filologii romańskiej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Już w czasie studiów pracowała jako bibliotekarz – najpierw w Zakładzie Etyki i Nauk Społecznych KUL, następnie, będąc studentką ostatniego roku – w Bibliotece Uniwersyteckiej KUL. Miała szczęście pracować w niej pod kierunkiem wybitnego bibliotekoznawcy i bibliografa Witolda Nowodworskiego.

Po ukończeniu studiów, podobnie jak wielu absolwentów katolickiej uczelni, nie mogła otrzymać pracy odpowiadającej posiadanemu wykształceniu. Dopiero w 1957 r. została przyjęta na stanowisko bibliotekarza do Biblioteki Głównej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i pozostała w niej do końca swojej pracy zawodowej.

W pierwszym okresie pracy w Bibliotece Głównej UMCS przeszła praktykę we wszystkich podstawowych jej oddziałach, następnie praktykę zawodową w bibliotekach uniwersyteckich w Warszawie, Krakowie i Łodzi. Ukończyła także roczny korespondencyjny kurs bibliograficzny w Bibliotece Narodowej.

W grudniu 1964 r. Jadwiga Olczakowa złożyła egzamin państwowy dla kandydatów na stanowisko bibliotekarza dyplomowanego. W październiku następnego roku otrzymała etat adiunkta bibliotecznego. W styczniu 1971 r. została kustoszem dyplomowanym, a w listopadzie 1976 r. – starszym kustoszem dyplomowanym.

Wkrótce po egzaminie, 1 lutego 1965 r., objęła kierownictwo Oddziału Opracowania Druków Zwartych Nowych i pełniła tę funkcję przez lat 17.

1 grudnia 1982 r. Jadwiga Olczakowa została zastępcą dyrektora Biblioteki, a w październiku 1984 r., z wyboru Rady Bibliotecznej – jej dyrektorem, pozostając na tym stanowisku do czasu odejścia na emeryturę z dniem 16 października 1991 r. Przez rok następny służyła jeszcze Bibliotece swoją wiedzą i doświadczeniem, pracując na 1/2 etatu w Oddziale Informacji Naukowej.

Jadwiga Olczakowa w czasie ponad 34-letniej pracy w Bibliotece Głównej UMCS zajmowała się wszystkimi zagadnieniami bibliotecznymi. Z racji pełnionych funkcji – kierownika oddziału, zastępcy dyrektora, a przede wszystkim dyrektora – przyczyniła się do rozwoju Biblioteki pod względem struktury organizacyjnej i organizacji procesów bibliecznych. Opracowany przez nią w 1986 r. i zatwierdzony przez Rektora regulamin organizacyjny Biblioteki Głównej, wraz z załącznikiem regulującym korzystanie ze zbiorów, dał podstawę do ujednoczenia regulaminów udostępniania w poszczególnych bibliotekach zakładowych i dostosowania ich do zasad przyjętych w Bibliotece Głównej. Należy zaznaczyć, że liczba bibliotek zakładowych w czasie kadencji dyrektorskiej Jadwigi Olczakowej powiększyła się z 22 do 25.

Jadwiga Olczakowa, dążąc do poszerzenia nadrzędnej funkcji Biblioteki – funkcji udostępniania – spowodowała objęcie wszystkich kategorii użytkowników usługami reprograficznymi. Jej zasługą było także wyposażenie Oddziału Reprografii w nowoczesny sprzęt do uzyskiwania odbitek

kserograficznych z mikrofilmów. Efektem starań Jadwigi Olczakowej była również modernizacja Gabinetu Muzycznego.

Stłą troską Jadwigi Olczakowej w czasie sprawowania przez Nią funkcji dyrektora były sprawy lokalowe Biblioteki, zwłaszcza problem miejsca na magazynowanie nowo opracowanych wydawnictw. Z myślą o częściowym jego rozwiązaniu zainicjowała pracę Komisji Selekcji Zbiorów, którą zostały objęte bieżąco wpływające materiały biblioteczne oraz zmagazynowane druki zbędne.

W związku z potrzebą stałej kontroli zbiorów zainwentaryzowanych powołała samodzielną Sekcję Kontroli Zbiorów. Dla umożliwienia skonstruowania magazynu czasopism spowodowała podjęcie w Oddziale Opracowania Wydawnictw Ciągłych pracy nad pomocniczym kartkowym inwentarzem tych zbiorów.

Wielką wagę przywiązywała Jadwiga Olczakowa do doskonalenia zawodowego pracowników Biblioteki. Inicjowała kursy wewnętrzne z podstaw bibliotekarstwa dla młodych pracowników. Sama wygłosiła szereg referatów na ogólnych zebraniach szkoleniowych, dbając o poziom i częstotliwość tych zebrań.

Szczególnie duże zasługi położyła Jadwiga Olczakowa w szkoleniu z zakresu formalnego opracowania druków zwartych. Ze wszystkich zagadnień, problemów i spraw zawodowych jakimi się zajmowała, najbliższe Jej było katalogowanie książek. Kierując przez kilkanaście lat Oddziałem Opracowania Druków Zwartych Nowych i zajmując się teorią tego zagadnienia, stała się w jego zakresie wysokiej klasy, uznanym specjalistą. W tym charakterze prowadziła przez kilka lat zajęcia na powołanym na UMCS w 1974 r. kierunku: Bibliotekoznawstwo i Informacja Naukowa.

W uznaniu wysokich kompetencji Jadwigi Olczakowej, Komisja ds. Katalogowania przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich zaprosiła Ją do prac nad nowymi przepisami katalogowania. Po przeniesieniu tych prac do Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie została członkiem powołanego przy tej Bibliotece zespołu konsultantów do spraw nowych przepisów katalogowania. Po ukazaniu się w 1983 r. części I przepisów Jadwiga Olczakowa rozpoczęła szkolenie w zakresie katalogowania według nowych zasad – pracowników Biblioteki własnej oraz kilku bibliotek w Lublinie i innych miastach południowo-wschodniej Polski. Ponadto wygłosiła na ten temat szereg referatów.

Także wśród publikacji Jadwigi Olczakowej, liczących 27 pozycji, najwięcej poświęconych zostało zagadnieniom związanym z formalnym opracowaniem zbiorów bibliotecznych. Jej skrypt z tego zakresu, wydany w 1980 r. przez Zakład Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa, stanowił znaczącą pomoc – zarówno dla studentów bibliotekoznawstwa, jak i bibliotekarzy.

Jadwiga Olczakowa działała w szeregu komisji bibliotecznych. W 1982 r. była członkiem Komisji Statutowej UMCS. Brała też czynny udział w życiu organizacji związanych z bibliotekarstwem. Była zwolenniczką współpracy bibliotek.

Za swoją działalność zawodową i społeczną otrzymała wiele nagród oraz została odznaczona: Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką SBP, medalem Nauka w Służbie Ludu i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.